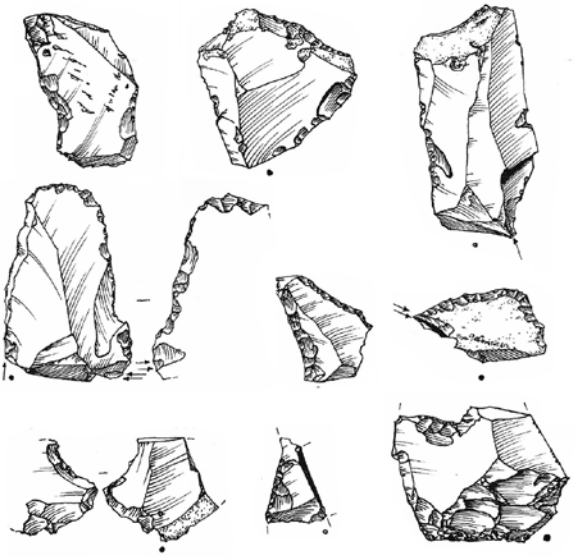

0 3 cm

2 pav. Titnaginiai dirbiniai. G. Gudaitienės pieš.

Fig. 2. Flint artefacts.

nis fiksuotas visose atkarpose, išskyrus atkarpą 8. Visose atkarpose, kur fiksuotas šis sluoksnis, po juo buvo 20–80 cm storio durpės sluoksnis. Tai leidžia kelti prielaidą, kad šioje vietoje buvo duburys (loma) su stovinčiu vandeniu, nuolat papildomu Nemuno potvynių. Tą patvirtina ir labai vandeningas įžemis, kurį pasiekus vietomis pradėjo sunktis vanduo. Net ir ten, kur vanduo smarkiau nesisunkė, fiksuotas vandens prisisunkęs klampus smėlis. Duburio viršutinė dalis (durpingas sluoksnis) fiksuota atkarpoje 8. Intensyvus durpingas sluoksnis fiksuotas ir visose kitose atkarpose (išskyrus atkarpas 6–7). Nuo XVII a. šios daubos vieta pradėta įsisavinti – būtent nuo to laiko ir pradėjo formuotis juodos žemės su paskirais smulkiais XVII–XVIII a. radiniais sluoksnis. Šiame areale įžemis vietomis pasiektas 2,5 m gylyje.

Kalnų St. 18B

The 2021 excavation (one 62x1 m trench) at Kalnų St. 18B, Alytus, (Fig. 1) revealed, from a depth of 50 cm in the N part of the trench, a layer of whitish sand with grey soil pockets that contained flint artefacts (Fig. 2) and from a depth of 70 cm in the S part, a layer of black soil with isolated small sherds of 17th–18th-century household pottery.

Birutė Lisauskaitė

Kreivoji gatvė

2021 m. atlikti žvalgomieji tyrimai 325 m ilgio Kreivosios gatvės trasoje, patenkančiose į Alytaus senojo miesto vietos (UK 33722) teritoriją, prieš pradedant jos kapitalinio remonto darbus. Čia ištirta 18 šurfų, kurių bendras plotas 40,5 m^2. Kreivoji gatvė susiformavo dešiniojo Alytaus, dabar vadinamo Pirmuoju Alytumi, pusėje, Nemuno šlaite. Trasa stipriai apardyta tekančių į Nemuną paviršinio vandens srautų.

Nustatyta, kad gatvės trasoje galbūt buvęs archeologinis sluoksnis yra sunaikintas ankstesnių žemės darbų metu be archeologinių tyrimų tiesiant magistralines komunikacijas. Tik gatvės ŠR atkarpoje, jos kelkraštyje tirtuose šurfuose 1–3 rastas 35–65 cm storio archeologinio sluoksnio horizontas, kuris stipriai apar-

0 3 cm

1 pav. Karnizinio koklio fragmentas iš šurfo 3. B. Lisauskaitės nuotr.

Fig. 1. A cornice stove tile (Gesimskachel) sherd from Test Pit 3.

dytas tiesiant magistralines komunikacijas. Sluoksnyje aptikta XVI a. radinių – dubeninių koklių sienelių ir dugnelių fragmentų, tarp kurių buvo vienas fragmentas dubeninio koklio su keturlape anga bei dugnelio fragmentas su rozete. Be to, rasta fragmentų karnizinių koklių, dekoruotų keturlape rozete tinklelyje ir taškelių grupėmis rombuose (1 pav.) bei molinių indų fragmentų lygiu paviršiumi arba dekoruotų retų horizontalių griovelių ornamentu.

Kreivoji Street

The 2021 excavation of 18 test pits totalling 40.5 m^2 in a 325 m long utility line route on Kreivoji Street in Pirmasis Alytus revealed a 35–65 cm thick archaeological layer containing 16th-century finds in the NE section of the street (Test Pits 1–3) (Fig. 1).

1 pav. Šurfuose 13 ir 15 aptikti pastatų pamatai. J. Sadausko nuotr.

Fig. 1. The building foundations discovered in Test Pits 13 and 15.

Jurgis Sadauskas, Simonas Sprindys, Jokūbas Lisauskas

A. Juozapavičiaus gatvė 13 ir 17

2021 m. Alytuje, A. Juozapavičiaus g. sklypuose 13 ir 17, vykdant prekybos centro rekonstrukcijos darbus, atlikti žvalgomieji tyrimai ir ištirta 16 šurfų (16 m^2 bendras plotas). Aptariamos vietos aplinkoje anksčiau tyrimai vyko 2007 ir 2008 m. (*ATL 2007 metais*, 2008, p. 313–317; *ATL 2008 metais*, 2009, p. 295–297), 2013–2015, 2017 m. (nerezultatyvūs). Šių tyrimų metu bendrai iš viso ištirtas apie 377 m^2 plotas ir aptikti 5–100 cm storio kultūriniai sluoksniai, datuojami XVI–XXI a.

2021 m. tyrimų metu greta prekybos centro pastato, **A. Juozapavičiaus g. 13,** tirtuose šurfuose 1–2 bei 7–8 fiksuoti tik XX–XXI a. kultūriniai sluoksniai. Archeologinę vertę turintys kultūriniai sluoksniai dalinai arba visai suardyti. Tik į P nuo esamo prekybos centro pastato tirtame šurfe 3, 45 cm gylyje aptiktas 5–25 cm storio XVII–XVIII a. kultūrinis sluoksnis su to laikotarpio buitinės keramikos fragmentais.

A. Juozapavičiaus g. 17 tirtuose šurfuose 6, 9–11, 13–16 nuo 20–40 cm gylio fiksuotas kelių horizontų iki 2 m storio XVI–XVIII a. kultūrinis sluoksnis su gausiais keramikos ir pavieniais numizmatiniais radiniais. Tik šurfe 12 archeologiniai sluoksniai suardyti tarybiniu laikotarpiu. Šiame sklype tirtuose šurfuose 13 ir 15, 35–50 cm gylyje atidengti XVII–XVIII a.

2 pav. Rusijos imperatoriaus Nikolajaus II 1853 (kairėje) bei 1904 m. (viduryje) kapeikos ir ATR valdovo Jono Kazimiero 1648–1668 m. šilingas (dešinėje). J. Sadausko nuotr.

Fig. 2. Russian Tsar Nicholas II 1853 (left) and 1904 (centre) kopecks and a PLC King John II Casimir 1648–1668 shilling (right).

pastatų pamatai, mūryti iš akmenų ir plytų, tarpusavyje rištų kalkių skiediniu. (1 pav.). Į P nuo sklypo tirtuose šurfuose 4 ir 5 archeologinę vertę turintis kultūrinis sluoksnis pasiektas apie 60 cm gylyje, jo storis siekia 35–85 cm. A. Juozapavičiaus gatvės Š šaligatvio vietoje archeologiniai sluoksniai smarkiai suardyti tarybiniu laikotarpiu tiesiant požeminius vandentiekio ir lietaus nuotekų tinklus. Tyrimų vietoje įžemis – rudas–gelsvas smėlis arba šviesiai rudas žvyras pasiektas 0,6–2,3 m gylyje.

Tyrimų metu aptikti ir inventorinti 369 radiniai, kurie perduoti AKM. Vyrauja buitinės bei statybinės keramikos dirbinių šukės, 3 monetos (2 pav.) ir vienas stiklinės dugnas. Radiniai datuojami XVI–XX a. pr.

A. Juozapavičiaus St. 13 and 17

The field evaluation (16 test pits totalling 16 m^2) at A. Juozapavičiaus St. 13 and 17, Alytus, revealed 16th–21st-century cultural layers and 17th–18th-century building foundation fragments (Fig. 1) and yielded 369 16th – early 20th-century finds with sherds of household and construction ceramics predominating but also including 3 coins (Fig. 2).

Vytautas Vingis

Tyrimai Alytaus mieste

2021 m. Alytaus senojo miesto vietos (UK 33722) teritorijoje klojant dujotiekį, žvalgomųjų tyrimų metu ištirti 7 šurfai (11,5 m^2 plotas) bei žvalgytos 5 projektuojamų dujotiekių trasos (64,4 m^2 plotas).

Ramybės g. 7 aplinkoje 2013 m. A. Žvirblys (*ATL 2013 metais*, 2014, p. 495) žvalgymų metu fiksavo XX a. II pusės – XXI a. pradžios kultūrinį sluoksnį. 2021 m. J. Sadauskas (*LIIR*, f. 1, b. 10211) A. Juozapavičiaus gatvėje dalyje šurfų aptiko iki 2 m storio XVI–XVIII a. kultūrinius sluoksnius. Netoliese, Technikų g. 2, 2015 m. A. Gerbutavičiūtė (*ATL 2015 metais*, 2016, p. 261–262), 2020 m. B. Lisauskaitė (*LIIR*, f. 1, b. 9983) tirtuose šurfuose archeologinio sluoksnio nerado. Kreivosios g. 12A aplinkoje 2003–2004 m. tyrimus bažnyčios teritorijoje vykdęs Z. Baubonis aptiko 77 griautinius kapus, datuojamus XVII–XVIII a. (*ATL 2003 metais*, 2005, p. 165–168; *ATL 2004 metais*, 2006, p. 169–174). 2015 m. A. Gerbutavičiūtė (*ATL 2015 metais*, 2016, p. 261–262) Kreivojoje g. 3 fiksavo XVII–XVIII a. sluoksnius. A. Juozapavičiaus, Merkinės ir Naujakurių gatvių aplinkoje 2017 m. N. Brazdeikis (*LIIR*, f. 1, b. 8499) ir 2018 m. A. Kalinauskas (*LIIR*, f. 1, b. 8839) tyrė XVII–XVIII a. kultūrinius sluoksnius. 2019 m. R. Šmigelskas (*LIIR*, f. 1, b. 9640) artimiausiuose šurfuose 6 ir 11 fiksavo XX a. sluoksnius.

2021 m. tirtuose šurfuose 1, 3–6 fiksuoti nuo 55 cm iki 1,7 m storio perkasti XIX–XX a. sluoksniai. Šurfe 1 ir 3 aptikta pavienių XVIII–XX a. radinių (buitinės keramikos šukės). Šurfe 2 (A. Juozapavičiaus g.) nuo 50–55 cm gylio tirtas 10–15 cm storio rusvos žemės sluoksnis, kuriame rasta keletas XVIII a. keraminių žiestų indų šukių. 60–70 cm gylyje pasiektas įžemis,